

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru Numarası : 2013/2264

Karar Tarihi : 26/2/2015

Başkan y. : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Nuri NECİPOĞLU
Hicabi DURSUN
Erdal TERCAN
Hasan Tahsin GÖKCAN

Raportör : Bahadır YALÇINÖZ

Başvurucu : Cemal BAYSEFEROĞULLARI

Vekili : Av. Nedim ERKUŞ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, hakkında tarh edilen katma değer vergisi (KDV) ve vergi ziyai cezasına ilişkin açtığı davada verilen karar nedeniyle Anayasa'nın 18., 36. ve 55. maddelerinde düzenlenen haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 2/4/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 26/2/2014 tarihinde kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 29/5/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve bir örneğinin görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

5. Adalet Bakanlığının 25/7/2014 tarihli görüş yazısı 30/9/2014 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiştir. Başvurucu Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve ekleri ile Adalet Bakanlığının görüşünde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. 2003 yılı Ekim, Kasım ve Aralık dönemi için sahte belge kullandığı gerekçesiyle 27/12/2004 tarihli üç adet ihbarnamelerle başvurucu aleyhine 353.342,25 TL KDV ve bu tutar üzerinden 1.287.972,30 TL vergi ziyaı cezası tarh edilmiş ve ihbarnameler 4/1/2005 tarihinde tebliğ edilmiştir.

8. Başvurucu tarafından ihbarnamelerin terkinini istemiyle 16/3/2005 tarihinde açılan davada, Ankara 3. Vergi Mahkemesi 4/2/2005 tarih ve E.2005/176, K.2005/1296 sayılı kararıyla dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

9. Başvurucu tarafından yenilenen davanın ardından Ankara 3. Vergi Mahkemesi, 9/11/2005 tarih ve E.2005/319, K.2005/1049 sayılı tek hakim kararı ile davanın kabulüne karar vermiş ise de Ankara Bölge İdare Mahkemesi kararın tek hakimle verilmiş olması nedeniyle 15/6/2006 tarih ve E.2006/2719, K.2006/3250 sayılı kararı ile belirtilen kararı bozmuştur.

10. Bozma kararına uyan Ankara 3. Vergi Mahkemesi, 26/9/2006 tarih ve E.2006/1514, K.2006/1248 sayılı kararı ile davanın kabulüne karar vermiş ve 275,00 TL maktu vekalet ücretinin davalı idare olan Hitit Vergi Dairesinden alınarak başvurucuya verilmesine hükmetmiştir.

11. Karar, davalı idare tarafından temyiz edilmiş, Danıştay Dördüncü Dairesi, yeterli araştırma yapılmadan karar verildiği gerekçesiyle 9/4/2008 tarih ve E.2007/566, K.2008/1269 sayılı kararıyla İlk Derece Mahkemesi kararını bozmuştur.

12. İlk Derece Mahkemesi 19/11/2008 tarih ve E.2008/1466, K.2008/1647 sayılı kararıyla yeniden davanın kabulüne, ihbarnameye konu vergi ve cezaların terkinine ve 350,00 TL maktu vekalet ücretinin davalı idareden alınarak başvurucuya verilmesine karar vermiştir.

13. Davalı idare davanın reddi gerektiği gerekçesiyle, başvurucu ise nispi vekalet ücretine hükmedilmediği gerekçesiyle kararı temyiz etmiş, Danıştay Dördüncü Dairesi her iki tarafın temyiz talebini reddederek, 24/12/2009 tarih ve E.2009/2583, K.2009/7070 sayılı kararı ile İlk Derece Mahkemesi kararının onanmasına karar vermiştir.

14. Bu karara karşı başvurucu tarafından karar düzeltme talebinde bulunulmuş, Danıştay Dördüncü Dairesi 31/1/2013 tarih ve E.2010/4764, K.2013/227 sayılı kararı ile talebi reddetmiş, ret kararı başvurucuya 21/3/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurucu, 2/4/2013 tarihinde bireysel başvuru yapmıştır.

B. İlgili Hukuk

16. 13/12/2006 tarih ve 26375 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin İkinci Kısım, Birinci Bölüm (4) numaralı bendi şöyledir:

“Yargı Yerlerinde, İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olsa veya Para ile Değerlendirilebilse Bile Maktu Ücrete Bağlı Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret

...

Vergi mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için

a) Duruşmasız ise 350,00 YTL

b) Duruşmalı ise 500,00 YTL”

17. Aynı Tarife'nin İkinci Kısım İkinci Bölüm (14) numaralı bendi şöyledir:

“Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret

...

İdare ve vergi mahkemelerinde takip edilen davalar için

<i>(a) Duruşmasız ise</i>	<i>325,00 YTL</i>
<i>(b) Duruşmalı ise</i>	<i>400,00 YTL”</i>

18. 13/12/2007 tarih ve 26729 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin İkinci Kısım, Birinci Bölüm (4) numaralı bendi şöyledir:

“Yargı Yerlerinde, İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olsa veya Para ile Değerlendirilebile Bile Maktu Ücrete Bağlı Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret

...

Vergi mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için

<i>a) Duruşmasız ise</i>	<i>390,00 YTL</i>
<i>b) Duruşmalı ise</i>	<i>550,00 YTL”</i>

19. Aynı Tarife'nin İkinci Kısım İkinci Bölüm (14) numaralı bendi şöyledir:

“Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret

...

İdare ve vergi mahkemelerinde takip edilen davalar için

<i>(a) Duruşmasız ise</i>	<i>350,00 YTL</i>
<i>(b) Duruşmalı ise</i>	<i>450,00 YTL”</i>

20. Danıştay Sekizinci Dairesinin 23/1/2008 tarih ve E.2007/1110, K.2008/332 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin ikinci kısmının ikinci bölümünde yer alan dava konusu düzenleme ile vergi mahkemelerinde görülecek uyuşmazlıklar için ödenecek avukatlık ücreti belirlenmiş ancak, Tarifenin başka bir kısmında yer almayan bir şekilde azami bir sınır getirilmiştir. Ayrıca yukarıda ifade edildiği gibi Tarifenin ikinci Kısımının, İkinci Bölümünde konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen uyuşmazlıklar için vergi mahkemelerinde ödenecek avukatlık ücreti ayrıca sabit olarak belirlenmiş ve 12. maddede yapılan düzenleme ile konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen uyuşmazlıklar için vergi mahkemelerinde ödenecek ücretin üçüncü kısımdaki nisbi oranlar üzerinden hesaplanacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla dava konusu düzenleme gözönüne alındığında vergi mahkemelerinde görülen uyuşmazlıklarda alınacak avukatlık ücretleri için Tarifenin bütünlüğü içindeki tutarlılığı bozacak şekilde düzenlemeler yapıldığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan dava konusu düzenleme, konusu para olsa ve parayla değerlendirilse bile maktu ücrete bağlı hukuki yardımlar başlığı altında düzenlendiği halde anılan hüküm ile konusu para olan ve parayla değerlendirilebilen uyuşmazlıklarda olduğu gibi nisbi oranlar üzerinden yapılacak hesaplama için üst sınır getirilmiştir.

Bu durumda, Tarifenin kendi bütünlüğü içindeki tutarlılığı bozacak şekilde vergi uyuşmazlıklarında nisbi olarak hesaplanacak avukatlık ücretine dava konusu miktar baz alınarak üst sınır getirilmesine ilişkin düzenlemede hukuka uyarlık görülmemiştir.”

21. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 23/1/2008 tarih ve E.2008/776, K.2009/1605 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Vergi uyuşmazlıklarına ilişkin davaların büyük bir kısmında, uyuşmazlık konusu meblağın yüksek olması nedeniyle, bu tür davalardaki hukuki yardımlar için ödenecek avukatlık ücretinin tarifenin üçüncü kısmına göre, nispi olarak hesaplanması halinde, dava aleyhine sonuçlanan tarafın yüksek miktarda avukatlık ücreti ödeyeceği, bu durumun da haksız vergi salındığını düşünen kişilerin hak arama yoluna başvurusunu engelleyeceği tartışmasıdır.

Nitekim vergi davalarının bu niteliği dikkate alınarak, vergi uyuşmazlıklarının konusu para olmasına karşın, vergi mahkemelerinde görülmekte olan dava ve işlerde yapılacak hukuki yardımlarda ödenecek avukatlık ücreti, dava konusu düzenleme ile maktu olarak belirlenmiştir.

İdarenin düzenleyici işlemlerindeki bir kuralın, hukuka aykırılığı ortaya konulmadıkça, aynı düzenlemede yer alan diğer bir kurala aykırılığundan bahisle iptali söz konusu olamaz.

Bu durumda, vergi davalarının niteliği göz önüne alındığında, dava konusu istisnai düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığından, bu düzenlemenin Tarifenin bütünlüğünü bozduğundan da söz edilemeyeceği açıktır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenleme uyarınca, ülke çapında kurulu bulunan tüm baro yönetim kurullarının hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine sundukları tarifeler dikkate alınarak anılan Birlikçe son şekli verilen ve Adalet Bakanlığının da incelemesinden geçerek yayımlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin İkinci Kısım, Birinci Bölüm 4 no'lu alt bendinde; ülkenin ekonomik ve sosyal durumu, avukatların davanın görümü sırasında harcadığı çaba, gayret ve emeğin karşılığı ile kişilerin hak arama özgürlüğünün önünün açılması hususu dikkate alındığında hukuka aykırılık bulunmadığından, Dairenin iptal kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davalı idarelerden Adalet Bakanlığı'nın temyiz isteminin kabulü ile Danıştay Sekizinci Dairesinin 23.1.2008 günlü, E:2007/1110, K:2008/332 sayılı kararının bozulmasına...”

22. 6/1/1982 tarih ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 1. maddesinin (2) numaralı fıkrası, 14. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları, 20. maddesinin (5) numaralı fıkrası, 49. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 60. maddesi.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 26/2/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 2/4/2013 tarih ve 2013/2264 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

24. Başvurucu, Danıştay Sekizinci Dairesinin 23/1/2008 tarih ve E.2007/1110, K.2008/332 sayılı kararıyla 13/12/2006 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin İkinci Kısım Birinci Bölümdeki "*Vergi Mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için*" üst sınır vekalet ücreti belirlenmesine dair hükmü iptal ettiğini, bu karar üzerine Tarife'de yapılan ve 23/5/2008 tarih ve 26884 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklik ile anılan hükmün yürürlükten kaldırıldığını, buna göre İlk Derece Mahkemesinin 19/11/2008 tarihli kararında nispi vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken maktu vekalet ücretine hükmedilmiş olmasının eşitlik ve tarafsızlık ilkelerine, Anayasa'nın 18. maddesinde düzenlenen angarya yasağına, yine Anayasa'nın 55. maddesinde düzenlenen ücrette adaletin sağlanmasına aykırı olduğunu, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmaması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü, yeniden yargılama yapılmasına karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

25. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki tavsifi ile bağlı değildir. Başvurucunun vekâlet ücretine yönelik hak ihlali şikâyetlerinin mülkiyet hakkı yönünden, yargılamanın makul sürede bitirilmediği şikâyetinin ise adil yargılanma hakkı yönünden incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Mülkiyet Hakkının İhlali İddiası

26. Başvurucu, 23/5/2008 tarih ve 26884 Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklik ile konusu para olan davalarda vergi mahkemelerinde üst sınır vekalet ücreti ödenmesi düzenlemesinin kaldırılmasına karşın, İlk Derece Mahkemesinin 19/11/2008 tarihli kararında maktu vekalet ücretine hükmetmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

27. Adalet Bakanlığı görüşünde, Avrupa İnsan Hakleri Sözleşmesi'nin (AİHS) Ek (1) No'lu Protokolün 1. maddesi kapsamında ihlal iddiasında bulunabilmesi için verilen kararların başvuru sahiplerinin kendi mülkleriyle ilgili olması gerektiği, AİHS'in, sadece mevcut mülke ve varlıklara koruma sağladığı, bir kişinin hâlihazırda sahip olmadığı bir varlığın mülkiyetini kazanma hakkının, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun, mevcut mülke sağlanan bu korumadan yararlanamayacağını, başvuru konusu olayda, başvurunun hali hazırda Anayasa tarafından korunan mülkü bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi sırasında göz önüne alınmak üzere yukarıda açıklanan hususların göz önünde bulundurulması gerektiği bildirilmiştir.

28. Anayasa'nın "*Mülkiyet hakkı*" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

29. Anayasa'nın “*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*” kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

30. AİHS'e Ek (1) No.lu Protokol'ün “*Mülkiyetin korunması*” kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez.”

31. Anayasa'nın 35. maddesinde herkesin, mülkiyet hakkına sahip olduğu, bu hakkın ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası hükümlerine göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra AİHS ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

32. Anayasa ve AİHS'in ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı, mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün, bu mülkte gelecekteki değer artışı da içerecek şekilde mülkiyetini kazanma hakkı, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun Anayasa ve Sözleşme'yle korunan mülkiyet kavramı içerisinde değildir. Gelecekte elde edileceği iddia edilen bir kazanç, kazanılmadığı veya bu kazançla yönelik icrası mümkün bir alacak mevcut olmadığı sürece mülk olarak değerlendirilemez (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Denimark Ltd/Birleşik Krallık*, B. No: 37660/97, 26/9/2000; *Kopeccky/Slovakya*, B. No: 44912/98, 28/9/2004, § 35).

33. Yukarıdaki hususun istisnası olarak belli durumlarda, bir “*ekonomik değer*” veya icrası mümkün bir “*alacak*” iddiasını elde etmeye yönelik “*meşru bir beklenti*”, Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir. Meşru beklenti, makul bir şekilde ortaya konmuş icra edilebilir bir alacağın doğurduğu, ulusal mevzuatta belirli bir kanun hükmüne veya başarılı olma şansının yüksek olduğunu gösteren yerleşik ve istikrarlı bir yargı içtihadına dayanan, yeterli somutluğa sahip nitelikteki bir beklentidir. Temelsiz bir hak kazanma beklentisi veya sadece ulusal hukukta mülkiyet hakkı kapsamında savunulabilir bir iddianın varlığı meşru beklentinin kabulü için yeterli değildir. (Bu konudaki AİHM kararları için bkz. *Kopeccky/Slovakya*, B. No: 44912/98, 28/9/2004, § 52; *Saghinadze/Gürcistan*, B. No: 18768/05, 27/5/2010, § 103.; *SA Dangeville/Fransa*, B. No: 36677/97, 16/4/2002, §§ 44-45).

34. Yukarıda belirtilen Mahkeme içtihatları gereği, mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri süren başvuruçunun, öncelikle böyle bir hakkının var olduğunu, en azından

bu hakkın varlığına dair meşru bir beklenti içinde olduğunu kanıtlaması gerekmektedir. (B. No: 2013/5049, 28/5/2014, § 27).

35. Başvuru konusu olayda, başvuru tarafından açılan dava İlk Derece Mahkemesinde devam ederken, vergi uyuşmazlıklarındaki hukuki yardımlar karşılığında ödenecek avukatlık ücreti için üst sınır belirleyen 13/12/2006 tarih ve 26375 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2007 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin İkinci Kısım, Birinci Bölüm (4) numaralı bendinin iptali istemiyle Danıştay Sekizinci Dairesinde açılan davada, Daire, 23/1/2008 tarih ve E.2007/1110, K.2008/332 sayılı kararıyla anılan bendin iptaline karar vermiştir. Bu karar üzerine Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı 23/5/2008 tarih ve 26884 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarife değişikliği ile 2008 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin İkinci Kısım, Birinci Bölüm (4) numaralı bendini yürürlükten kaldırmıştır.

36. Danıştay Sekizinci Dairesi tarafından 2007 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hakkında verilen karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 23/1/2008 tarih ve E.2008/776, K.2009/1605 sayılı kararı ile Daire kararının bozulmasına karar vermiş, Danıştay Sekizinci Dairesi de 21/6/2010 tarih ve E.2009/9947, K.2010/3668 sayılı kararıyla tarifeye yönelik açılan davayı reddetmiştir.

37. Bireysel başvuruya konu olan İlk Derece Mahkemesinin 19/11/2008 tarihli kararında, 2008 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin İkinci Kısım İkinci Bölüm (14) numaralı bendi (§ 19) uyarınca vergi mahkemelerinde duruşmasız takip edilen davalar için öngörülen 350,00 TL vekalet ücretinin başvurucuya verilmesine karar verilmiş, Danıştay Dördüncü Dairesi, başvuru tarafından vekalet ücreti yönünden yapılan temyiz talebini 24/12/2009 tarihinde, karar düzeltme talebini ise 31/1/2013 tarihinde reddetmiştir.

38. Bunun yanında, 18/12/2008 tarih ve 27085 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2009 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde ve 24/12/2009 tarih ve 27442 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2010 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde vergi uyuşmazlıkları için maktu vekalet ücretine hükmedileceği kural altına alınmıştır.

39. Görüldü üzere İlk Derece Mahkemesinin karar verdiği 19/11/2008 tarihi itibarıyla Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin vergi uyuşmazlıklarındaki hukuki yardımlar karşılığında ödenecek avukatlık ücreti için üst sınır belirleyen 2008 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin İkinci Kısım, Birinci Bölüm (4) numaralı bendi Danıştay Sekizinci Dairesinin kararı gereğince yürürlükten kaldırılmış, aynı Tarifenin İkinci Kısım İkinci Bölüm (14) bendi uyarınca başvuru lehine maktu vekâlet ücreti ödenmesine karar verilmiş, daha sonra yayımlanan Tarifelerde vergi uyuşmazlıkları için maktu vekalet ücreti öngörülmüş, Danıştay Dördüncü Dairesine yapılan ve vekalet ücreti yönünden kararın bozulması istenen temyiz başvurusu hakkında Dairenin karar verdiği tarih itibarıyla yürürlükte bulunan Tarife'ye göre vergi uyuşmazlıkları için maktu vekalet ücreti öngörülmüş, diğer taraftan Danıştay Sekizinci Dairesinin vergi uyuşmazlıkları için üst sınır belirlenmesinin hukuka aykırı olduğuna yönelik verdiği karar, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca bozulmuştur.

40. Bu durumda, İlk Derece Mahkemesinin karar verdiği tarih itibarıyla yürürlükte bulunan Tarife'de, vergi uyuşmazlıkları için bir üst sınır getirilmemiş olmakla birlikte, Tarife'de buna ilişkin kuralın bulunmamasının nedeninin Danıştay Sekizinci Dairesinin kararı olduğu, bu kararın daha sonra Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca hukuka aykırı bulunarak bozulduğu ve Dairenin bozma kararı sonrasında üst sınıra ilişkin kurala karşı açılan davanın reddine karar verdiği, diğer taraftan bireysel başvuruya konu İlk Derece Mahkemesi kararına karşı yapılan temyiz ve karar düzeltme talepleri hakkında Danıştay Dördüncü Dairesince taleplerin reddine ilişkin kararların verildiği tarih itibarıyla

yürürlükte bulunun Tarifelerde de vergi uyumsuzlukları için maktu vekâlet ücretine hükmedileceği şeklinde kuralların mevcut olduğu görülmekle, başvuru konusu olayda, başvuru mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ise de; iddia ettiği hakkı elde etme konusunda başvurucuyu meşru bir beklentiye sevk edecek bir kanun hükmü veya yerleşik yargısal bir içtihat bulunmadığından, başvuru, Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkına ilişkin korumadan yararlandırılması mümkün değildir.

41. Açıklanan nedenlerle, başvuru Anayasa'nın 35. maddesi kapsamına giren korunmaya değer bir menfaatinin bulunmadığı anlaşıldığından, başvuru bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Yargılamanın Makul Sürede Sonuçlandırılmadığı İddiası

42. Başvuru formu ile eklerinin incelenmesi sonucunda, açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvuru bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

43. Başvuru 2005 yılında açmış olduğu davaya ilişkin yargılamanın makul sürede tamamlanmayarak, Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

44. Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvuru kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün olmayıp (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18), Sözleşme metni ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarından ortaya çıkan ve adil yargılanma hakkının somut görünümleri olan alt ilke ve haklar, esasen Anayasa'nın 36. maddesinde yer verilen adil yargılanma hakkının da unsurlarıdır. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında, ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan ve AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir Somut başvuru dayanağını oluşturan makul sürede yargılanma hakkı da yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil olup, ayrıca davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğunu belirten Anayasa'nın 141. maddesinin de, Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi gereği, makul sürede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır (B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 38–39).

45. Davanın karmaşıklığı, yargılamanın kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuru davasının hızla sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar, bir davanın süresinin makul olup olmadığının tespitinde göz önünde bulundurulması gereken kriterlerdir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 41–45).

46. Anayasa'nın 36. maddesi ve Sözleşme'nin 6. maddesi uyarınca, medeni hak ve yükümlülüklerle ilişkin uyumsuzlukların makul sürede karara bağlanması gerekir. Hukuk sisteminde yer alan mevzuat hükümleri gereğince "*kamu hukuku*" alanına dâhil olan, ancak sonucu itibarıyla özel nitelikteki haklar ve yükümlülükler üzerinde belirleyici olan uyumsuzlukları konu alan davalar da, Anayasa'nın 36. maddesi ve Sözleşme'nin 6. maddesinin koruması kapsamına girmektedir. Bu anlamda, belirtilen düzenlemelerde yer

verilen güvenceler, başvuruçunun haklarına zarar verdiği iddia edilen idari bir kararın iptali talebiyle açılan davalara da uygulanacaktır.

47. Makul süre değerlendirmesinde, sürenin başlangıcı kural olarak, uyuşmazlığı karara bağlayacak yargılama sürecinin işletilmeye başlandığı tarih olmakla beraber, bazı özel durumlarda girişimin niteliği göz önünde tutularak uyuşmazlığın ortaya çıktığı daha önceki bir tarih başlangıç tarihi olarak kabul edilebilmektedir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *König/Almanya*, B. No: 51963/99, 23/5/2007, § 24; *Poiss/Avusturya*, B. No: 8163/07, 2/4/2013, § 21). Somut başvuru açısından benzer bir durum söz konusu olup, makul süre değerlendirmesinde nazara alınacak zaman diliminin başlangıç tarihi, başvuruçuya vergi ziyat cezalı KDV tarhiyatlarına ilişkin ihbarnamelerin tebliğ edildiği, 4/1/2005 tarihidir (B. No: 2013/596, 8/5/2014, § 52).

48. Sürenin bitiş tarihi ise, çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde yargılamanın sona erme tarihidir. Bu kapsamda, somut yargılama faaliyeti açısından sürenin bitiş tarihinin, başvuruçunun karar düzeltme talebi hakkında verilen Danıştay Dördüncü Dairesinin E.2010/4764, K.2013/227 sayılı karar tarihi olan 31/1/2013 tarihi olduğu anlaşılmaktadır.

49. Başvuruya konu yargılama sürecinin incelenmesinde, vergi ziyat cezalı KDV tarhiyatlarına ilişkin ihbarnameler 4/1/2005 tarihinde tebliğ edilmiş, 16/3/2005 tarihinde tarhiyatın kaldırılması için dava açılmış, 9/11/2005 tarihinde davanın kabulüne karar verilmiş, 15/6/2006 tarihinde Ankara Bölge İdare Mahkemesince karar bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi 26/9/2006 tarihinde davanın yeniden kabulüne karar vermiş, Danıştay Dördüncü Dairesi 9/4/2008 tarihinde temyiz talebini kabul ederek İlk Derece Mahkemesi kararını bozmuş, İlk Derece Mahkemesi 19/11/2008 tarihli kararı ile yeniden davanın kabulüne karar vermiş, Danıştay Dördüncü Dairesi 24/12/2009 tarihli kararı ile temyiz taleplerini reddederek İlk Derece Mahkemesi kararını onamış, 31/1/2013 tarihli kararı ile de karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir.

50. İlgili yargılama evrakının incelenmesinden, 2577 sayılı Kanun'da yer alan usul hükümlerine tabi bir yargılama faaliyetinin söz konusu olduğu ve idari yargı alanına dâhil uyuşmazlıkları konu alan yargılama faaliyetleri için geçerli genel usuli hükümler içeren 2577 sayılı Kanun'un muhtelif maddelerinin, uyuşmazlıkların makul sürede çözümlenmesi gerekliliğini ortaya koyduğu anlaşılmaktadır (§ 22).

51. Hukuk sistemimizde idari yargı alanında yer alan uyuşmazlıklara ilişkin dava sürelerinin makul yargılama süresini aştığı yönündeki tespitlere, AİHM tarafından verilen birçok ihlal kararında yer verilmiş olup, özellikle idari yargı alanındaki yapısal sorunlar ve Danıştay nezdinde temyiz ve karar düzeltme incelemelerinde geçirilen uzun yargılama sürelerinin ihlal kararlarına temel oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda idari yargı makamları nezdindeki yargılamaların makul sürede tamamlanmadığı yönündeki iddialar daha önce bireysel başvuru konusu yapılmış ve Anayasa Mahkemesi tarafından, özellikle 2577 sayılı Kanun'da yer alan usul hükümleri de göz önünde bulundurularak makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği yönünde karar verilmiştir (B. No: 2012/1198, 7/11/2013, § 54-60).

52. Başvuruya konu davada yer alan kişi sayısı ve davanın mahiyeti nedeniyle icrası gereken usul işlemlerinin niteliği başvuruya konu yargılamanın karmaşık olduğunu ortaya koymakla birlikte, davaya bütün olarak bakıldığında, 2577 sayılı Kanun'da yer alan usul hükümlerine tabi bir yargılama sürecine ilişkin somut başvuru açısından farklı bir karar verilmesini gerektirecek bir yön bulunmadığı ve söz konusu sekiz yıl yirmi yedi gün süren yargılamada makul olmayan bir gecikmenin olduğu sonucuna varılmıştır.

53. Açıklanan nedenlerle, başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanunun 50. Maddesi Yönünden

54. Başvurucu, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmamasına yönelik tazminat talebinde bulunmamıştır.

55. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

56. Başvuruda, başvuru tarafından tazminat talebinde bulunulmaması nedeniyle, yalnızca Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği tespitinin yapılması gerekmiştir.

57. Başvurucu tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan 1.698,35 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun,

1. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının "konu bakımından yetkisizlik" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

3. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

C. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

26/2/2015 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan y.
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN